

9

kinoporiLeréna aréna

TADEUSZ RÓŻEWICZ

BÍLÉ MANŽELSTVÍ

TADEUSZ RÓŻEWICZ

BÍLÉ MANŽELSTVÍ

Všechno, co vidím, je nečisté...

Překlad:

Vlasta Dvořáčková

Režie:

Joanna Zdrada

Scéna:

Annamária Kósa a Joanna Zdrada

Kostýmy:

Annamária Kósa

Hudba:

Michal Novinskí

Pohybová spolupráce:

Marie Vlachová

Dramaturgie:

Tomáš Vůjtek

Inspice:

Vojtěch Orenič

Text sleduje:

Kamila Holaňová

Osoby a obsazení

Bianka

Tereza Dočkalová

Pavčina

Zuzana Truplová

Otec

Dušan Škubal

Matka

Dana Fialková

Kuchařka

Alena Sasínová-Polarczyk

Benjamin

Albert Čuba

Dědeček

Pavel Cisovský j. h.

Teta

Marie Logojdová j. h.

Pan Felix

Vladislav Georgiev

premiéra | sobota 20. listopadu 2010 | 18.30 hodin

Różewiczova divadelní tvorba vyrůstá z jeho básnického díla (ve chvíli kdy publikoval svou první hru, měl na svém kontě již jedenáct básnických sbírek). Jako dramatik ruší konvence divadelního jazyka a začíná vědomě užívat v replikách básnické slovo (konkrétním tím získává metaforický přesah). Nabídl tak polskému divadlu originální koncepci, která se lišila od všeho, co do té doby bylo

k vidění na jevišti. Poválečné polské drama bylo na jedné straně ovlivněno tradicí monumentálního divadla (dramatizace stěžejních děl polského romantismu), tak jak je inscenoval Leon Schiller, a na druhé straně v něm silil vliv oficiálně prosazovaného socialistického realizmu. O postupech absurdního divadla, jak je ve svých hrách ověřovali Eugène Ionesco a Samuel Beckett, se toho ještě moc nevědělo. V tomto kontextu byla Różewiczova dramata skutečným zjevením. Tématicky se jeho hry dají rozdělit do několika okruhů. Jedním z nich je reflexe dějinných událostí dvacátého století, zvláště válečných prožitků, a kritika s nimi spojených vlasteneckých stereotypů. Różewicz tímto způsobem polemizuje s polským romantickým dramatem (např. jeho dramatická prvotina Kartotéka). Zvláště

jímají dvě hry, které svým ideovým obsahem i formou dodnes provokují polské diváky (Svědkové aneb Naše malá stabilizace, Stará žena

vysedává). Příznačné je pro ně, že apokalyptické vize jsou nahlíženy optikou frašky. Četné Różewiczovy hry rovněž pracují s intertextuálními odkazy a aluzemi na (nejen) polský literární kontext. A právě do této skupiny patří Bílé manželství.

Różewicz hru napsal v roce 1973 a o dva roky později byla uvedena v Národním divadle ve Varšavě a svou erotickou otevřeností polskou společnost doslova šo-

kovala (kardinál Wyszyński dal hru do klatby). Hlavními hrdinkami jsou dvě dospívající sestry, které se musí vyrovnat se svou biologickou a společenskou proměnou. Zatímco Pavlína se s rolí ženy a matky bez problému ztotožní, Bianka vnímá svůj rodiči naplánovaný sňatek především jako absolutní ztrátu svobody a potlačení vlastní identity a manželství pro ni představuje jednu velkou sexuální obsesi. Otec, kterého „sužuje“ jeho býčí potence, frigidní Matka ani senilní Děda, jenž právě propadl vzrušujícímu kouzlu fetišismu, neposkytují tápající Biance žádnou oporu. Groteskní charakter hry zvláště podtrhují surrealistické vize Biančiniých obsesí. Zároveň však hra otevírá i dnes velmi aktuální problematiku identifikace jedince s jeho společenskou rolí.

Hra je aluzí na tradiční polský motiv šlechtického panství, tak jak jej v Panu

Tadeášovi kanonizoval Adam Mickiewicz. Rovněž motiv dvou dospívajících děvčat, stojících na prahu dospělosti není v polském dramatu nijak nový (např.

Witkiewiczova hra Na malém panství). A pokud jde o evropský kontext, nemůžeme opomenout Wedekindovo Procitnutí jara, které téma probuzené sexuality objevuje pro moderní dramatu (i tuto

hru jsme ještě nedávno měli na repertoáru).

Ve finální scéně stojí nahá Bianka před zrcadlem a odstříhává si vlasy. „Jsem tvůj bratr,“ sdělí překvapenému novomanželovi. Neboť být bratrem pro ni znamená stát se rovnocennou a mít stejná práva, být bratrem totiž znamená stát se člověkem. Biančini problém bychom z dnešního hlediska mohli vnímat i jako problém nevyjasněné sexuální orientace. Ostatně není to tak dávno, kdy nás módní cool dramatika bohatě zásobovala obdobnou plejádou hrdinů (transvestitů, lesbičky, gayové), kteří se rovněž bouřili proti platným konvencím. Svým způsobem je tedy Bílé manželství (titul označuje manželství, které není sexuálně naplněno) velmi aktuální hra. Je to drama transgrese, drama vzpoury proti společnosti a jejím předepsaným pravidlům a modelům chování.

Tadeusz RÓŻEWICZ

narozen (9. 11. 1921, Radomsk, poblíž Čenstochové) je především básník a dramatik, ale v jeho rozsáhlém díle najdeme prózu i eseje. V tisku debutoval již v roce 1938, ale jeho knižním debutem jsou až poválečné sbírky *Nepokoj* (*Niepokój*, 1947) a *Červená rukavička* (*Czerwona rękawiczka*, 1948), které zásadně ovlivnily vývoj polské poezie.

Jeho verše se zabývají především otázkami lidské existence, chápaně jako zápas s nicotou. Nikdy se nesmířil s válečnou tragédií (za druhé světové války bojoval v partyzánském oddíle Zemské armády a jeho bratra Němci popravili), a zaníceně proto reaguje na projevy lidské krutosti. Hledá a nalézá novou formu básnického vyjádření, charakterizovanou střídáním veršem, inklinujícím k asketické prostotě a zkratce.

aréna GLÉDŮ komorní scéna

28. října 2, 701 85 Moravská Ostrava, www.divadloarena.cz
e-mail: info@divadloarena.cz, jsmetuprovas@divadloarena.cz

Prodej vstupenek v pokladně KSA: po – pá 10.00 – 12.00 hodin • 13.00 – 18.30 hodin
so-ne-svátky (pouze v den představení): 17.30 – 18.30 hodin
Telefon pokladna: 595 155 595, e-mail: rezervace@divadloarena.cz

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

PROSÍME CHOĎTE VČAS, po zahájení představení není možný přístup do hlediště.

Práva k provozování díla zastupuje DILIA, divadelní a literární agentura,
občanské sdružení, Krátkého 1, Praha 9.

Autorem fotografie na titulní straně je Roman Polášek
Autorkou kreseb k programu je Joanna Zdrada

Divadelní inscenace realizujeme za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky.
Komorní scéna Aréna, příspěvková organizace zřizována a financována statutárním městem Ostrava.

OSTRAVA!!!

Inscenace je financována z nadačního příspěvku poskytnutého nadačním fondem

NADAČNÍ FOND
KINEX
Group

S
star

IanDerson
PRODUCTIONS

ČESKÝ ROZHLAS
OSTRAVA

program
plánek od března

ORION
PRODUCTIONS

R
m
g
produční plány

www.divadloarena.cz